

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Миколаївської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Миколаївської області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Миколаївської області у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікується підвищення інфляції. Девальваційні очікування дещо послабилися, але залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 46.2%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 66.7% респондентів очікують, що зростання цін перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 61.5%), у цілому по Україні – 53.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 71.4% респондентів (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 13.3% (у IV кварталі 2022 року – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні респонденти очікують погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств: баланс відповідей – «мінус» 2.5%;
- **збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 6.7% (у попередньому кварталі – 7.7%). На зовнішньому ринку респонденти очікують, що обсяги реалізації продукції суттєво зменшаться: баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 2.8% та 2.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар **нижчими темпами:** баланси відповідей – по «мінус» 20.0% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 58.3% та «мінус» 46.2% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно;
- **кількість працівників** на своїх підприємствах **на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 53.8%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 16.4%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства,** стрімкими темпами: баланс відповідей – 100.0%, як у попередньому кварталі (графік 6). Одночасно очікується уповільнення зростання цін на товари/послуги власного виробництва: баланс відповідей – 57.1% (у IV кварталі 2022 року – 69.2%). На подорожчання товарів та послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливають курсові коливання гривні, ціни на енергоносії та проблеми з логістикою (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції,** так і на **оплату праці одного найманого працівника помітно нижчими темпами:** баланси відповідей – 40.0% та 13.3% відповідно (у попередньому кварталі – 75.0% та 58.3% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії та обмеженість виробничих потужностей (вплив останнього чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

Респонденти прогнозують, що збільшення потреби в позикових коштах найближчим часом посилиться (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом стали менш жорсткими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування (вплив чинника посилюється) та занадто складна процедура оформлення документів – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

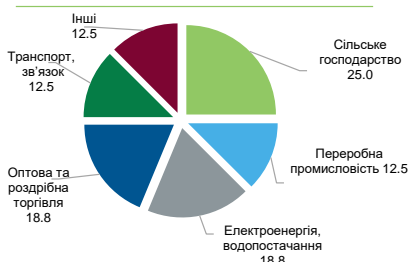
87.5% респондентів зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.7%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

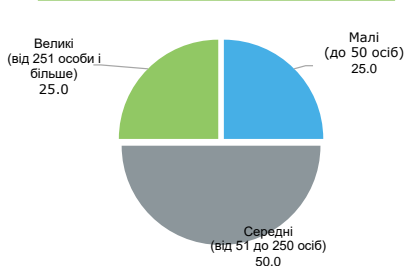
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 46.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 46.2%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 37.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 25.0%);
- **підприємства області здатні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 14.3% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.3%).

Паспорт вибірки^{1,2}

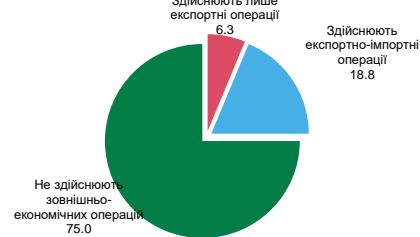
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

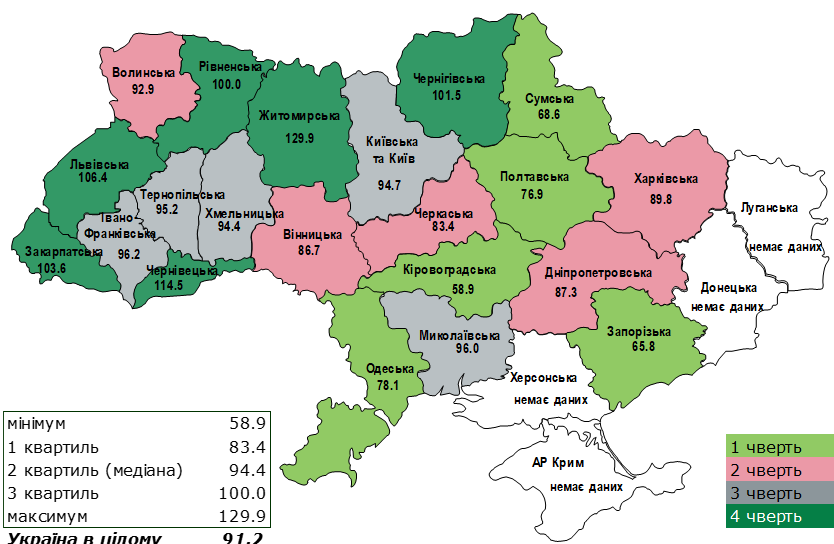

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 31 січня – 28 лютого 2023 року;
- опитано всього 16 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Миколаївської області щодо ділової активності (за складовими)

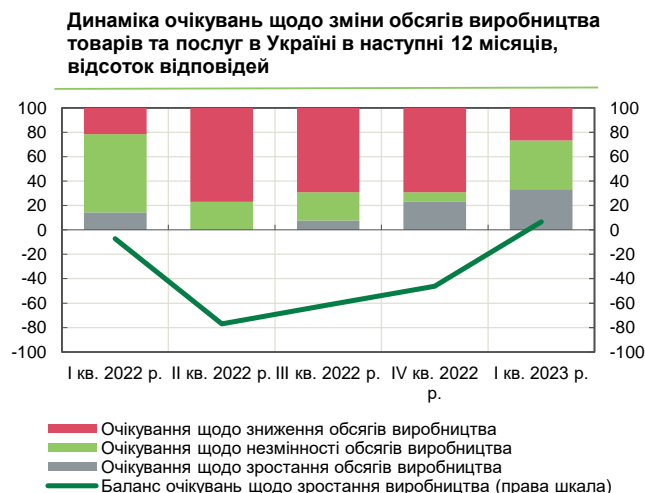
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	7.1	-46.2	-46.2	0.0	13.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	35.7	-53.8	-46.2	7.7	6.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	0.0	-69.2	-84.6	-58.3	-20.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	23.1	-53.8	-69.2	-46.2	-20.0
кількості працівників	7.1	-69.2	-61.5	-53.8	0.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

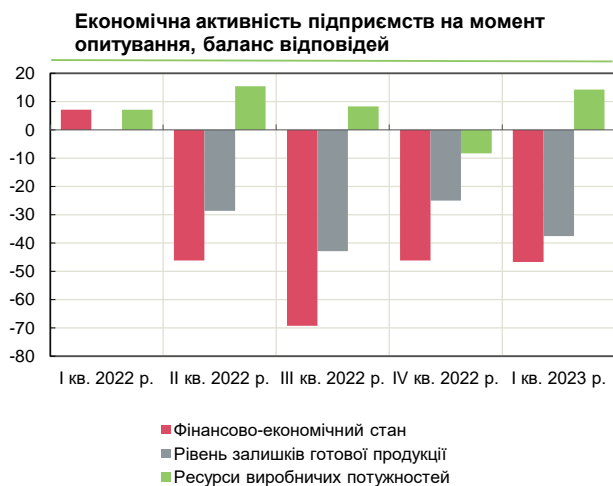
Графік 1

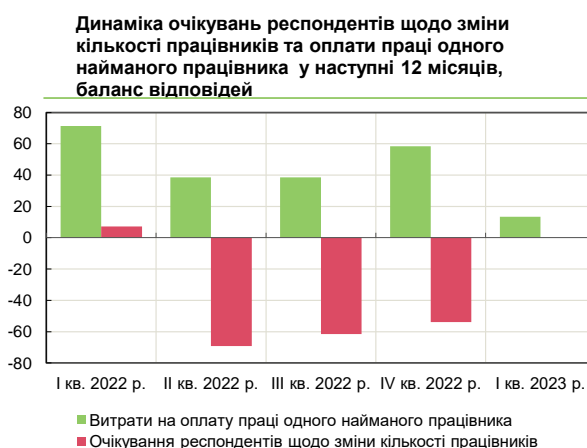
Графік 2

Графік 3

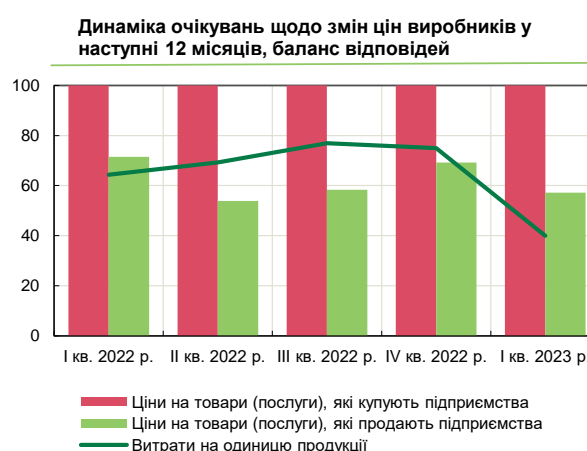
Графік 4

Графік 5

Графік 6

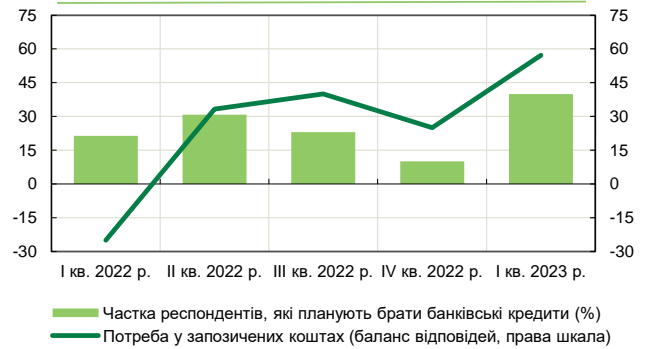
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

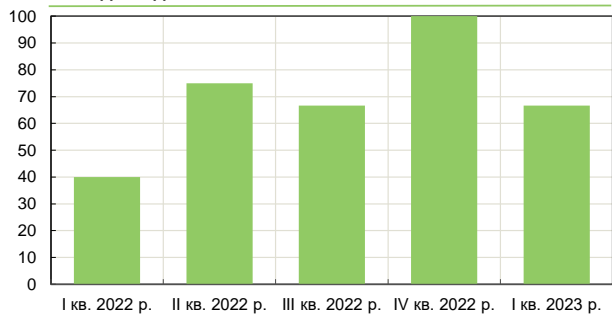
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

